

Rozhovor s respondentom č.13

Ja: Kde momentálne pracujete a aké sú vaše záujmy?

R: Aktuálne vlastne prevádzkujem Šelepku aj Veselú Vačicu. Šelepka je reštaurácia aj klub, to znamená, že oboje sú podniky, kde sa varí a v oboch môžeme nájsť veškerý kultúrny presah. Bud' na Šelepke, ktorá je plnohodnotným hudobným klubom, kde sa dejú rôzne, koncerty, divadlá, samozrejme nejaké diskotéky a potom tá Vačica, ktorej priestor sa dá používať na výstavy, to je ten kultúrny presah. Samozrejme tá klasická kaviareň v portfóliu chýba, avšak už sa niečo buduje.

Ja: K tomu samotnému budovaniu nového priestoru sa ešte dostaneme. Ako si pamätáte na začiatky Podobrazov ?

R: Začiatky Podobrazov boli celkom srandovné, pretože to bolo ešte v dobe, keď som chodil na vysokú školu na Masarykovu Univerzitu a býval som v slávnom byte na Jana Uhra u **Vojty**, kde sa vystriedalo kopec zaujímavých podnájomníkov. A vtedy sa tam objavila **respondentka č.5** s tým, že Moravská galéria tam má nejakú kaviareň, s ktorou nevie veľmi ako ďalej a že by to chceli urobiť nejak ináč. No a my štyria sme sa dali dohromady a otvorili sme kaviareň, a keďže nás bavil jazz a vtedy to veľmi nikto nerobil, tak sme robili jazzové koncerty, robili sme samozrejme výstavy, autorské čítanie a mnohé iné aktivity. Tým, že to bolo v roku 2000, kedy vlastne kaviarenská kultúra v Brne vlastne ešte veľmi neexistovala (v podstate bolo Café Blau a Spolek a tým to končilo) tak ten priestor bol obrovský a na začiatku bolo napríklad obdobie, kedy sme mali program každý deň. Pretože to prosté šlo.

Ja: Café Blau v súčasnej dobe existuje?

R: Café Blau existuje, akurát sa to v súčasnosti nazýva Café Teevee a nachádza sa na Jakubáku (Jakubské námestie, pozn. autora D.H.) V dobe Café Blau, teda, keď otvárali, tak dizajn tohto interiéru robil Rusín Valán a ateliér Raf a bolo to dobré, také nadčasové. Bolo to skvelé a tí všetci ostatní podnájomníci, ktorí tam fungovali tam vymýšľali už iné veci.

Ja: Tým pádom Café Blau a Podobrazy boli umiestnené blízko seba.

R: To áno, ale obe prezentujú úplne iný formát. Café Blau bol podnik, kde sa obsluhovalo v košeli s kravatou a bolo to skôr zacielené na ľudí, ktorí vtedy skôr chodili do cukrárne, pretože kaviarenstvo u nás predtým neexistovalo. Kdežto my sme vytvorili miesto, kde sa združovali ľudia, ktorí mali blízko k umeniu, mali blízko k filozofii a teda ten presah bol celkom zásadný a samozrejme dosť tomu nahrávalo prostredie Moravskej galérie ako výstavnej inštitúcie, ktorá ako ťažká kamenná stavba zrazu ožila tým takým ľahkým undergroundovým spôsobom.

Ja: Vnímate tých ľudí, ktorí navštevovali Podobrazy ako komunitu ? Ak áno, tak prečo a čím bola možno iná/výnimočná od iných komunít?

R: Ako som už hovoril, boli to ľudia, ktorých bavila muzika, bavilo ich divadlo, rôzne formy umenia, mali teda celkom prehľad. Väčšinou sú to ľudia, ktorí mali vyštudovanú alebo študovali nejakú formu vysokej školy. Väčšinou to boli ľudia, ktorí študovali na Fakulte sociálnych studií, čo znamená, že medzi nimi bolo aj dosť sociológov. Títo ľudia našli priestor,

kde sa mohli stretávať, kde sa mohli rozprávať a kde mohli spolu riešiť veci, ktoré ich zaujímali pracovne alebo v rámci školy. A do toho to bola tá pridaná hodnota, že si mohli pozrieť a popočúvať jazzový koncert alebo, keď sme začali robiť tie väčšie akcie, na nádvorí, tak to sme si mohli dovoliť pozvať väčšie kapely a na rozhraní jari/leta sme robili veľký festival vonku na nádvorí, tak to sme si mohli pozývať väčšie kapely a to bol samozrejme pre tú komunitu bonus, pretože všetci nejakým spôsobom organizačne pomohli a tým pádom mohli na tie koncerty chodiť zadarmo a videli kapely, ktoré ich bavili - Vltava, Mišík, BSP, mali sme tam toho celkom dosť.

Ja: Ja by som sa ešte vrátila k tomu samotnému hľadaniu toho priestoru, ktorý by komunite vyhovoval. Prečo práve priestory Podobrazov? Niektorí mi spomínali, že prešli rôzne kaviarne, či už to bola Skleněná louka, Dezert, ale nič im tak nakoniec nevyhovovalo ako Podobrazy..

R: No ono, pretože všetky tie ostatné priestory boli skôr večerného charakteru, to znamená, že to sú miesta, kde sa šlo len cielene piť. Zatiaľ čo kaviareň Podobrazy, ktorá bola aj prvá kaviareň s točeným pivom, tak otvárala dopoludnia, takže tam mohli ľudia chodiť medzi prednáškami, mohli sa tam chodiť zašívvať, mohli si tam ísť odpočinúť, mohli si tam prečítať noviny. Boli sme jedny z úplne prvých, ktorí si dali zaviesť wifi. Dnes to človek berie ako samozrejmosť, ale ja keď si spomeniem koľko práce nás stálo dotiahnuť tam internet.

Ja: Ktorý to bol asi rok?

R: Bol to asi rok 2002. Stálo to naozaj veľa peňazí, dnes sa tomu strašne smejem, ale bolo to super. A to ešte ako nemal každý notebook, že áno, nehovoriac o vtedajších tlačidlových telefónoch, na ktorých táto služba nebola. Takže len ten, ktorý mal notebook, tak vyhľadával informácie. Vtedy ešte existoval fenomén internetových kaviarní, kde sa šlo, sadlo sa ku kamennému počítaču a za nejaký hodinový paušál ste mohli chatovať na internete. Takže ako toto boli možno tie dôvody, ktoré spôsobili to, že sa tam tí ľudia cítili dobre a samozrejme následne došlo k tomu prelínaniu, že za barom pracovali taktiež študenti a tí to neustále oživovali.

Ja: Máte pocit, že tí ľudia sú doteraz tou istou komunitou, ktorou boli aj v Podobrazoch ?

R: Jednak si myslím, že všetky tieto veci sa vyvíjajú s vekom. Niečo iného je, keď mi je dvadsať a nemám v podstate iný program než ísť do kaviarne, na prednášku a na drink. Teraz už všetci alebo viacerí majú deti a ten klasický rodinný život, takže sa nedá hovoriť o takej súdržnosti aká bola predtým a tomu každodennému stretávaniu sa. Avšak nejaké jadro stále funguje, no skôr tí ľudia spolu komunikujú cez tie sociálne siete, vieme o sebe, kto čo robí a ono sa to všetko nejak tak prelína, ale tak samozrejme, že tie kontakty, ktoré sa tam nadobudli tak nejak fungujú.

Ja: Keď sme pri tom prelínaní, tak o komunite Podobrazy sa dá povedať, že je generačnou komunitou. Pamätáte si tú poslednú najnovšiu vlnu členov, s ktorými prišli respondent č.6 , respondent č.9 a ďalší ?

R: Na rok sa ma nepýtajte, mne to tiež všetko splýva, to jednoducho prišlo, ale samozrejme spomínam si na prvú oficiálne zamestnanú barmanku, ktorá už neštudovala, tak bola **Dorka** z Tara Fuki. Dievčatá vlastne vtedy začínali a nemali peniaze na skúšobňu, tak pred otváračkou chodili sem a hrali od rána od siedmej na čelo a potom otvorili kaviareň a Dorka bola za barom a navarila kafe. Takže to generovalo zaujímavých ľudí a v tom kontakte sme naďalej.

Ja: Už sme nejakým spôsobom spomenuli to jadro komunity, no skúsme teraz konkrétne pomenovať tých kľúčových ľudí. A tiež možno provnať jadro, ktoré sa stretávalo v priestoroch Podobrazov a teraz, v priestoroch Vačice.

R: To je hrozne zložité, ale v podstate sú to všetci tí okolo **respondentov č.1, respondentu č.11, respondentu č.6**, svojim spôsobom aj **Petr**, samozrejme aj **respondent č.10**, samozrejme **Charlie**. To by bol strašne dlhý zoznam, stačilo by, keby som vytiahol nejakú fotku z vianočných večierkov a z nej by sa dalo 50 - 60 ľudí prečítať.

Ja: Tak ale povedzme si, že vianočný večierok vyzerá trochu ináč oproti každodenným stretnutiam v bývalých Podobrazoch a teraz vo Vačici.

R: Tak áno, vianočný večierok je taká vec, kde sa každý snaží nájsť čas, aby mohol prísť, zatiaľ čo to každodenné stretávanie sa je ovšem iné. Niekomu to vyhovovalo viac v utorok, niekto chodil viac na tie legendárne piatky a niekto stíhal celý týždeň.

Ja: Nemáte pocit, keď ste vlastne teraz vymenovali členov tohto jadra, že do Vačice chodí skôr len tá mužská časť komunity?

R: Nie, nie, to určite nie a ja som to teraz posral, pretože som zabudol na dievčatá. Napríklad taká **Klára** alebo **Anička** , tak tie by ma ako správne feministky ukameňovali, že som na nich zabudol, že áno.

Ja: Cítite sa ako súčasť tejto komunity ?

R: Ja som bol vždy tak trochu za rohom, pretože ono to vychádza z toho, že je veľmi fajn sedieť v tej kaviarni alebo v tej hospode, dávať si to pivo, ale keď má človek tú zodpovednosť za to, že tam to pivo je, že svieti elektrina a že fungujú tie základné veci, tak tá odtážitosť je svojim spôsobom prirodzená, pretože ja som čiastočne na druhej strane barikády, v zmysle, že som zodpovedný za tú prevádzku. A napríklad, keď boli Podobrazy v galérii tak tam bol veľký boj so zatváracími hodinami, stačilo o minútu zatvoriť neskôr a na druhý deň z toho bola obrovská kauza. My sme si z toho robili čiastočne srandu, a teraz sa z toho naozaj smejem, že sa tam proste riešili s prepáčením takéto kraviny.

Ja: Prejdime teraz k sociálnym sieťam. Ako vnímate facebookovú skupinu „Kam kedyž ne Podo?“ ?

R: Ja si myslím, že tá je hrozne super, pretože vtedy ju výborne pomenoval *respondent č.11*, ktorý vlastne neviem či tú skupinu založil priamo on alebo niekto iný, ale založila sa z toho dôvodu, pretože boli tak zvyknutí chodiť do kaviarne a zrazu tá kaviareň nebola. Jednu dobu v Brne fungovalo to, že sa nehovorilo napr. „Idem do Podobrazov, idem do Spolku, idem (ja neviem menovite do hociktovej kaviarne“ , ale povedalo sa len : „Idem do kaviarne“ a oni všetci vedeli, že tá kaviareň je pre nich len jedna a že sa tam stretnú. Vo chvíli, kedy sa začalo cestovať alebo keď niekto pracovne odišiel do Prahy alebo do zahraničia a vrátil sa na chvíľu do Brna, hneď po tom čo vystúpil na Hlavním nádraží, tak sa vybral do kaviarne, pretože vedel, že tam niekoho známeho stretne. To boli tie veci, ktoré vytvárali silu tej komunity. Sme si niekedy robili srandu, že niektorí tam majú trvalé bydlisko, že by im tam mohla chodiť pošta, pretože si pamätám, že bola doba, kedy **Tomáš** ako jazzový pianista a zároveň zložitá osobnosť, keď ho niekto hľadal, tak ho hľadal v kaviarni.

Je to samozrejme pekná história, ale je potreba ísť ďalej.

Ja: Vy osobne za akým účelom prispievate do fb skupiny „Kam kedyž ne Podo“, ak teda prispievate ?

R: Ja tam skoro neprispievam, pretože toto je skupina, ktorá slúži ľuďom, ktorí si ju vytvárajú a ktorí sa tam vlastne dohovádzajú, že či pôjdu na kávu tam či onam, či si pôjdu zahrať futbal alebo strieľať z luku a všetkým sa to okamžite zobrazí, bez toho, aby museli zložito vypisovať jednotlivým ľuďom, čo je úplne perfektné. Takže svoj účel spĺňa. Vlastne táto skupina a ten fb fungujú ako virtuálne Podobrazy ako tá virtuálna kaviareň, kde sa proste tí ľudia stretávajú.

Ja: Keď ešte fungovali Podobrazy, tak myslím, že ste mali aj nejaký web alebo teda fórum, je to tak?

R: Áno, fungoval web. To boli tie srandovné začiatky web dizajnu , kde bol vlastne enjaký chat, respektíve fórum. Ono to bolo vtedy dosť náročné, dnes už tak trochu kostrbaté. My sme sa tomu smiali, ale fungovalo to tiež celkom dobre.

Ja: To znamená, že tam mohol prispievať aj niekto z vonku, kto nechodil do Podobrazov?

R: Presne tak. Hocikto, kto mal potrebu, tak tam niečo napísal.

Ja: Keď sme sa dostali k tej verejnosti, tak čo si myslíte ako vnímala verejnosť túto komunitu? Mala pocit, že je uzavretá, že do nej nemôže vstúpiť hocikto?

R: Nad týmto som nikdy nepremýšľal. Fakt je, že tí ľudia tým, že sa stretávali viac menej medzi sebou a všetku muziku a divadlo sme im tam doniesli, tak nemali potrebu sa vyskytovať niekde inde, ale tak je možné, že spolu ako celok mohli pôsobiť uzavretým dojmom. Ale rozhodne si nemyslím, že by to boli ľudia, ktorí sú vnútorne uzavretí. Ale možno to naozaj bolo spôsobené tým, že keď sa šlo do kaviarne, dostal som nejaké to kávu, nejaké to iné pitie a dostal som svoju dennú dávku kultúry, dostal som svoju dennú dávku intoušských kecov a kaviarenskeho povalačstva a vlastne som nemsuel nikam inam chodiť. Celkom výnimočne sa stalo, že niekde

inde bola kapela, ktorá bola zaujímavá, a teda, ak to šlo, taks me tú kapelu dotiahli k nám, že áno.

Ja: Čo si myslíte, čo odlišovalo komunitu vytvorenú v Podobrazoch alebo okolo Podobrazov od iných kaviarenských komunit, napr. komunitu v Alfe? Boli tam vôbec nejaké prieniky medzi nimi?

R: Trošičku áno, ale tá komunita okolo tej Alfy je výrazne viac smerovaná na divadlo a underground. My sme boli skôr k tomu jazzu a tiež nás dost' ovplyvnila FSS. Ja si myslím, že tam bolo to odlišné, že naozaj 90 % ľudí študovalo práve na tejto škole.

Ja: Ak to nie je tajné, môžete mi prezradiť, či sa táto komunita dočká nového priestoru, ktorý by bol možno podobný tomu podobrazáckemu?

R: Bude a všetci to už vedia a už aj vieme, kde ten priestor bude. Bude na Zelném trhu vo vznikajúcej krytej mestskej tržnici, ktorá má štyri poschodia a dole na prízemí bude kaviareň, ktorá sa teraz nejakým spôsobom dizajnuje a kritéria, ktoré som nastavil sú také, že to bude prirodzene komunitný priestor. Samozrejme nepôjde obnoviť duch niečoho, čo vzniklo v roku 2000. Dneska je tá situácia úplne iná, asi si to vygeneruje zase svoju komunitu. Teraz na tom Zelnom trhu bude výrazný prvok spočívajúci v tom, že tam sú dve divadlá a to si myslím, že bude dost' určujúce.

Ja: Nemyslíte si, že tým, že Zelný trh nie je úplne blízko centra, teda, že je trochu vzdialená od ulice Česká a námestia Svobody, že to môže spôsobiť nízku návštevnosť najmä od ľudí, ktorí boli zvyknutí na blízkosť Podobrazov ?

R: Otázka znie skôr tak, že k čomu je to bližšie? Pretože Zelný trh je absolútnym srdcom Brna a pokiaľ sa bavíme o tom, že sa k tomu vyjadrujú ľudia z Podobrazov, ktorí predtým chodili na to FSS, tak samozrejme z FSS je to ďalej, ale oni už na to FSS nechodia. Takže z tohto hľadiska by som to vôbec neriešil, nehovoriac o tom, že je to kúsok od zastávky.

Ja: Len tak okrajovo sme sa dotkli dizajnu budúcej kaviarne. Chcem sa spýtať, či po tejto stránke do toho zasiahla aj komunita?

R: Určite, určite áno a teraz, čo vlastne vzniká, tak vzniká len nejaká hrubá vec a potom nastane ten krásny okamih, ktorý práve vždy fungoval, že bude nejaký „páteček“ ja tam prídem s tými papiermi, s tými plánmi a všetci mi budú do toho hovoriť a práve takto vznikajú tie dobré veci. A keď bude niečo dobrého a realizovateľného, tak sa to samozrejme urobí a dostane sa to tam. No tú základnú kostru musím nastaviť ja, pretože inak by to nefungovalo.

Ja: Máte v pláne urobiť podobný personálny krok ako ste urobili pri zrušení Podobrazov, a to, že ste presunuli tú čašnícku kostru do Vačice? Plánujete takýto presun aj do toho nového priestoru na Zelním trhu ?

R: Samozrejme sa s tým počíta, že Vačica bude mať svojim spôsobom zložitú obdobie vo chvíli, keď sa bude otvárať kaviareň. Na druhú stranu je tam už dnes obrovské množstvo ľudí, ktorí sú úplne noví a tým, že je to odlišný typ podniku, že je to pivnica, tak je to pre tých ľudí z Podobrazov skôr priestor kam si zájdu na obed alebo sa tam stavia niekedy podvečer alebo

večer. Ale tiež tam napríklad niektorí chodia niekoľkokrát za deň, presne tak ako sa chodilo do Podobrazov, a le samozrejme vo chvíli, keď ponúknem inú alternatívu a urobím podnik, kde bude hrať muzika z dosiek a bude tam malinké pódium, na ktoré si môžu vyliezť a debatovať a bude sa otvárať samozrejme skôr a bude tam skôr voňať káva, tak to bude samozrejme fungovať ináč. Každopádne nech si každý vyberie svoje.

Ja: Tak teda kedy by sa malo otvárať? Aspoň približný dátum?

R: Mesto by nám malo predať kľúče od zrekonštruovaných priestorov (vlastne tam prebieha rozsiahla rekonštrukcia), tak podľa ich odhadov by to malo byť k 1. decembru. Ale ja už za tie roky, čo sa ten projekt rieši, tak som samozrejme skôr skeptický, no pokiaľ to akokoľvek pôjde, tak nejaký underground vianočný večierok tam urobíme. Aj keby to malo byť vo vyprázdnenom priestore. Ale na ten priestor sa naozaj oplatí počkať, pretože ja som hľadal priestor, na ktorý naväzuje miesto, kde sa dajú robiť aj väčšie koncerty. No a nádvorie Starej radnice si o to naprosto „pýta“. No a aby som nám nachystal pôdu, robím to aj preto, lebo ma to baví, tak vo všetkých podnikoch, kde sa varí, tak varíme z poctivých surovín, pokiaľ možno tak z lokálnych bez použitia nejakých nahrážok, tak teraz budeme robiť taký malý farmársky festival na Zelňáku, kde sa určite objaví Vačice alebo Šelepka a budeme tam robiť nejaké špeciality a bude to fajn. Konkrétne začíname medvedím cesnakom o mesiac, pootm bude špargľa a tak ďalej. A potom to bude plynulo naväzovať na ten projekt mestskej tržnice a kaviarne, pretože sa predpokladá, že tam všetci medzi sebou komunikujú a nie ej to uzavreté na jednom mieste, pretože sa to preliňa s tými divadlami, múzeom, Zelním trhom ako takým. Vo chvíli, keď budem mať kaviareň na Zelnom trhu, tak predsa nebudem jazdiť do Makra kupovať zeleninu, keď ju mám od farmára odnaproti. To je nádherné, to proste bude fungovať úplne ináč.

Čas rozhovoru: 26:50